

УДК 341.123

ВИЗНАЧЕННЯ УЧАСНИКІВ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ ВІДНОСИН В СФЕРІ ЗМІ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРАВІ

Терехова Т. А.

Аспірант кафедри міжнародного права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Науковий керівник: доктор юридичних наук Медведєва М. О.

Анотація. Проблема «суб'єктів» і «учасників» в рамках різних правових систем і регулювання різних груп відносин завжди турбувала юристів-теоретиків. Так, Міжнародний суд ООН в 1949 р. визначив, що в рамках різних правових систем можуть бути власні суб'єкти права, обґрунтувавши правосуб'єктність міжнародних організацій. Проте важливою є вона також і для практичного регулювання відносин, оскільки, наприклад, лише суб'єкт міжнародного права може брати участь в регулюванні певних міжнародних відносин, всі інші актори будуть використовувати надані ним права, проте не створювати нові. Саме в цьому напрямку і треба оцінювати учасників відносин в сфері засобів масової інформації в європейському праві. В рамках даної статті ми будемо розуміти під європейським правом право Європейського Союзу і Ради Європи.

Варто зазначити, що в рамках європейського права не існує цілісного уявлення про те, кого вважати учасником діяльності ЗМІ. Особлива проблема виникає з новими ЗМІ, якими технічно вважають соціальні мережі і блоги, які можуть вести будь-які особи. Це ускладнюється набором прав і обов'язків, які повинні мати учасники ЗМІ. Тому, більш логічним і обґрунтованим є підхід РЄ, яка вважає учасником ЗМІ тих осіб, що будуть відповідати певному переліку індикаторів і критеріїв, ніж підхід ЄС, який виділяє цілий ряд провайдерів аудіовізуальних послуг.

Ключові слова: право Європейського Союзу, учасники відносин в сфері ЗМІ, міжнародно-правове регулювання діяльності ЗМІ, правове регулювання діяльності засобів масової інформації в ЄС.

Постановка проблеми. Наразі створені в ЄС стандарти для функціонування відносин суспільства, влади і ЗМІ можуть вважатися передовими в світі, а отже, цілком слушним є прийняття їх в якості зразка для створення і підтримання таких стандартів в Україні. До цього власне і закликає низка документів, підписаних представниками України і ЄС: Плани дій, Порядок денний з підготовки до укладання угоди про асоціацію, підготований текст Угоди про асоціацію України з ЄС. В ЄС функціонують і представлені всі види ЗМІ, та відповідні директиви і регламенти сприяють гармонізації законодавства держав-членів з приводу їхнього функціонування.

Мета статті – визначення кола учасників відносин в сфері ЗМІ в рамках європейського права. Ми включаємо до складу терміну «європейське право» право Європейського Союзу та Ради Європи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання міжнародно-правового регулювання діяльності ЗМІ, міжнародних стандартів журналістської діяльності неодноразово ставало предметом досліджень у вітчизняній і міжнародній науці (Почепцов Г., Петрова Н., Цимбалюк В., Якубенко В., Копилов В. О., Лукашук І. І., Кудрявцев М. А., Но-

вицький А., Кузнецова О., Блох Ф, Рай Н., Бейкер Р., Робертсон Дж.). В той же час проблематика стандартів діяльності ЗМІ в рамках ЄС і можливість застосування цього досвіду в Україні є дослідженою недостатньо.

Основні результати дослідження. До діяльності суб'єктів європейського інформаційного простору в сфері ЗМІ в міжнародних документах застосовують багато різних термінів: «діяльність в сфері ЗМІ», «поширення контенту», «надання аудіовізуальних медіа послуг», «надання медіа послуг», «транскордонне мовлення», «діяльність в медійній екосистемі» та інші. З вищезгаданих термінів новим і маловідомим в українській міжнародно-правовій науці є термін «медійна екосистема». Своім корінням він має журналістський сленг, але використовується в актах міжнародних організацій. Наприклад, у Рекомендації CM/Rec (2011) 7 Комітету міністрів Ради Європи про нове поняття ЗМІ відзначено, що «медійна екосистема, в широкому сенсі охоплює всіх учасників та чинники, взаємодія яких дозволяє ЗМІ функціонувати і виконувати свою роль в суспільстві» [1].

В цьому сенсі треба ще раз зазначити на тісний взаємозв'язок ЄС і Ради Європи (РЄ) в рамках впровадження правових стандартів ЗМІ. В цьому фактичному взаємному симбіозі РЄ відіграє ключову роль у формуванні демократичних стандартів діяльності журналістів і ЗМІ, а ЄС регулює переважно економічні аспекти. ЄС неодноразово підкреслював роль РЄ в підтриманні європейських стандартів ЗМІ: «Рада Європи відіграє важливу роль у встановленні стандартів для свободи ЗМІ та плюралізму, і співпраця з цим органом повинна бути постійною і розширюватися» [2]. Хоча за невеликим виключенням правові акти РЄ не мають обов'язкової юридичної сили, як акти ЄС, але вони мають важливе політичне значення завдяки своєму конкурентному характеру, а також високому урядовому рівню (у випадку, коли вони приймаються Комітетом Міністрів), на якому вони приймаються. Рекомендації та інші документи РЄ часто використовуються також при тлумаченні якихось занадто коротких положень, які містяться в обов'язкових договорах, та отримують деяку юридичну силу у зв'язку з такими договорами [3, с. 108].

Рада Європи в зв'язку з цим відзначає, що на сучасному етапі в медійній екосистемі, традиційні учасники в сфері ЗМІ, а також їхні економічні моделі та професійні стандарти, в даний час доповнюються або замінюються іншими учасниками. Ці нові учасники взяли на себе таку роль в процесі виробництва та продажу медійних послуг, яку до останнього часу виконували тільки (або переважно) традиційні організації в сфері ЗМІ; це включає агрегаторів контенту, конструкторів способів застосування і користувачів, які також стали виробниками контенту. Ряд «посередників» або «допоміжних» структур, часто пов'язаних з інформаційно-комунікаційним сектором, включаючи тих, хто виступає розміщувальною структурою або дротовим каналом (наприклад, щодо інфраструктури, мережі або операторів платформ), мають найважливіше значення для поширення цифрових ЗМІ та доступу до них населення. Послуги, що надаються цими новими учасниками, стали найважливішими провідниками в отриманні інформації, при цьому іноді посередники або допоміжні структури стають «диспетчерами» або тими гравцями, які беруть на себе активну роль в редакційних процесах у сфері масових комунікацій. Такі послуги доповнюють або, в деяких випадках, частково замінюють традиційних учасників сфери ЗМІ відносно подібного роду функцій. Ролі кожного з учасників можуть з легкістю змінюватися або розвиватися, ритмічно і безперервно. Крім того, деякі структури розробили такі послуги або способи застосування, які забезпечили їм домінуючу позицію на національному рівні або навіть у всесвітньому масштабі [1].

Розглядаючи проблему суб'єктів інформаційної діяльності в сфері ЗМІ, варто відзначити відсутність чіткої правової градації в цій сфері. Загалом, коли кажуть про права

і обов'язки учасників інформаційної діяльності, то можна виділити кілька груп: права і обов'язки ЗМІ в широкому сенсі (журналістів, власників, редакторів) та права споживачів послуг. Ці групи прав не є гармонізованими в праві ЄС в широкому сенсі. Мова йде скоріше про фрагментовану гармонізацію, яку доповнюють акти Ради Європи та Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ).

В різного роду європейських міжнародно-правових актах, досить рідко зустрічаються пояснення термінів, що відносяться до учасників інформаційної діяльності.

Згідно права ЄС, головну діяльність в рамках надання аудіовізуальних послуг здійснюють провайдери медіа послуг. Поняття це є досить широким – означає фізичну або юридичну особу, що несе редакційну відповідальність за зміст аудіовізуальної послуги (ст. 1 d), але «не повинне включати фізичних або юридичних осіб, які лише транслюють програми, редакційна відповідальність щодо яких лежить на третіх особах» (п. 26 директиви 2010 р.) [4]. Поряд з ними за змістом існує «телемовник» – провайдер медіа послуги телевізійного мовлення (ст. 1f), тобто особа, що займається лише одним з видів аудіовізуальних послуг.

ООН широко підходить до проблем суб'єктів ЗМІ. Комітет ООН з прав людини відзначає, що «Журналістські функції виконує широке коло осіб, в тому числі професійні штатні репортери і аналітики, блогери та інші особи, які публікуються в друкованих виданнях, Інтернеті або де-небудь ще» (п. 44) [5]. В 2014 р. в рамках РЄ було ухвалено спеціальний документ: «Декларація Комітету міністрів про захист журналістики та безпеку журналістів та інших суб'єктів засобів масової інформації». Своєю чергою, Росія заявила застереження щодо цієї назви, зокрема, щодо застосування її до «інших учасників медіа», оскільки вона вважає, що цей термін є неспецифічним і не має підґрунтя в обов'язкових міжнародно-правових документах [6].

Своєю чергою, термін «журналіст» пояснюється лише у Рекомендації № R (2000) 7 Комітету Міністрів Ради Європи «Про право журналістів не розкривати свої джерела інформації» (2000 р.) і «означає будь-яку фізичну або юридичну особу, яка регулярно або професійно займається збором і поширенням інформації для громадськості, використовуючи будь-який засіб масової комунікації» [7]. В іншому документі – резолюції ПА РЄ «Про журналістську етику» (1993 р.), зазначено, що право на інформацію як основоположне право людини належить видавцям, власникам та журналістам [8]. Відповідно, мова не йде про обов'язкову участь такої особи в певній професійній корпорації. Наприклад, в Рекомендації № R (96) 4 «Захист журналістів за умов конфліктів і напруженості» зазначено, що, навіть в ситуаціях конфлікту та напруженості, «здійснення журналістики і журналістських свобод не повинне залежати від акредитації». ЄСПЛ також не уточнює вимоги до розгляду певної особи журналістом відповідно до статті 10 Європейської конвенції з прав людини (ЄКПЛ). У своєму рішенні «Гудвін проти Великобританії» (27 березня 1996 р.) Суд визнав, що журналіст-стажер, пан Гудвін, який працював протягом трьох місяців, коли з ним зв'язалися його джерела, був журналістом. Це ж саме поширюється і на юридичних осіб де журналісти працюють: ЄСПЛ в справі «Де Хас і Гійзелс проти Бельгії» (24 лютого 1997 р.) вказав, що редактор журналу і журналіст, який працює для цього журналу кваліфікуватимуться однаково в сенсі статті 10 Конвенції. В той же час, не кваліфікуються як журналісти особи, які не ідентифікують себе як журналісти і не займаються безпосередньо журналістською діяльністю: люди, які пишуть листи до редакції в друкованих ЗМІ, в якості гостей на програмах мовлення або беруть участь в дискусійних форумах по комп'ютерних засобах масової інформації. В той же час, в рамках Рекомендації № R (2000) 7 Комітету Міністрів Ради Європи «Про право журналістів не

розкривати свої джерела інформації» (2000 р.) згадується також така категорія, як «інші особи, які, завдяки своїм професійним відносинам пов'язані з журналістами», і на яких поширюється право нерозголошення джерела. До таких осіб відносять секретарський персонал, журналістських колег, співробітників друку, редактора або роботодавця журналіста.

Посередники та допоміжні служби в медійній екосистемі можуть відрізнитися від ЗМІ. При цьому вони часто відіграють найважливішу роль, яка дає їм значні повноваження в галузі розповсюдження і контролю або нагляду за змістом. В результаті цього посередники та допоміжні служби можуть легко грати активну роль в редакційних процесах масових комунікацій.

Важливим документом для визначення тієї, чи іншої діяльності такою, що відноситься до ЗМІ, є розроблені РЄ «Критерії та індикатори ЗМІ» (2011 р.) [1]. В рамках цього документу було проведено розмежування між діяльністю ЗМІ і іншими подібними видами діяльності, в першу чергу в рамках Інтернету, наприклад Інтернет-блогами. Використовують т. зв. «медіа-індикатори» за шістьма критеріями:

- (1) намір,
- (2) ціль,
- (3) редакційний контроль,
- (4) осяжність,
- (5) професійні стандарти;
- (6) суспільні очікування.

В даному випадку, слід приділяти особливу увагу ризику виключення деякої діяльності з розгляду її в якості ЗМІ через інноваційні форми такої діяльності, а не з урахуванням її основних характеристик. Підготовка, агрегація, підбір і, в деяких випадках, навіть просування контенту для його широкого розповсюдження – ось що актуально. Залежно від того ступеня, в який дотримуються критерії, поняття «виробники» може відрізнитися від ЗМІ (наприклад, щодо платформ для обміну контентом, що піддаються лише полегшеному редакційному контролю або модерації за фактом публікацій). В цьому відношенні може бути корисним посилання на традиційний інтерактивний або вироблений користувачами контент (наприклад, на основі співробітництва, участі аудиторії, за викликом на зв'язок, у формі вікторин або ток-шоу). Серед найбільш інтерактивних пристосувань в Інтернеті, на які може бути поширений статус мас-медіа, є послуги на основі Web 2.0, зокрема – веб-сайти соціальних мереж, блоги, вікі, сайти обміну відео, послуги хостингу, веб-додатки та інші [9].

Учасники нової екосистеми повинні мати можливість здійснювати медійну діяльність або приєднуватися до такої діяльності без невиправданих складнощів. Зокрема, не повинно бути попередніх процесів дозволу. У новій медійній екосистемі задіяно безліч учасників, коштів і платформ з розповсюдження і контенту; тим не менш, у виняткових випадках і раніше може бути виправдане ліцензування, у зв'язку з необхідністю регулювання обмежених ресурсів (наприклад, щодо електромагнітного хвильового спектра).

Варто відзначити, що самі учасники медійної діяльності активно намагаються вноرمувати свою діяльність. Так у 2009 р. 48 головних редакторів і провідних журналістів з 19 країн Європи прийняли і підписали в Гамбурзі «Європейську хартію зі свободи преси» [10]. Цей документ встановив класичний перелік прав журналістів і відповідно обов'язків держав: заборону цензури, державного ліцензування медіа, переслідувань, репресій і стеження за журналістами, право збирати і поширювати інформацію, захист журналістських джерел. Безперешкодний доступ журналістів до всіх новинних та інформацій-

них джерел, в тому числі з-за кордону. Уряд не має обмежувати в'їзд професійних журналістів. Компанії приватного сектора повинні поважати журналістську свободу. Громадськість будь-якої держави повинна мати вільний доступ до всіх національних та іноземних ЗМІ та джерел інформації. Цей документ, незважаючи на його неофіційний характер, було передано голові Комісії ЄС, який прийняв його до уваги. Цікавими тут є кілька аспектів. По-перше, документ не дав визначення того, хто власне має ці права, незрозуміло чи поширюються вони на інтернет-блогерів, з іншого боку використовується термін «професійний журналіст», проте тут специфічна ситуація, пов'язана з наданням їм права полегшеного в'їзду, яке гарантується рядом угод в тому числі і угодою між Україною та Європейським Співтовариством про спрощення оформлення віз (2007 р.). Крім того, є цікавим, нічим не обмежене право громадськості на вільний доступ до всіх іноземних ЗМІ. В рамках інших міжнародних документів це прав обмежено питаннями національної безпеки, захисту моралі, неповнолітніх і т. п.

Підхід в Європі до прав журналістів відрізняється від того, що існує в інших, в принципі також демократичних державах. Особливо це помітно на прикладі боротьби проти тероризму і висвітлення цього в ЗМІ. Так, Комітет Міністрів РЄ ухвалив Декларацію про свободу вираження поглядів та інформації в ЗМІ в контексті боротьби з тероризмом (2005 р.). В рамках цього документу, що встановив загальне засудження актів тероризму, міститься заклик до держав утримуватися від вживання заходів прирівнювання повідомлень ЗМІ про тероризм до підтримки тероризму. Утримуватися від створення перешкод для працівників ЗМІ, в отриманні доступу до місць терористичних актів. У всіх випадках, коли влада вирішила обмежити такий доступ, вона повинна пояснити причини обмеження, і його тривалість повинна бути пропорційна обставинам, а уповноважені особи повинні надавати журналістам інформацію, поки обмеження не буде знято. Гарантувати право ЗМІ повідомляти про приведення вироків у виконання, без шкоди для права на повагу до приватного життя та не розкривати джерела їхньої інформації. Норми цього акту повністю протирічать запровадженим одночасно в США в рамках «Патріотичного акту» (2001 р.) [11], який навпаки скасовує права журналістів при боротьбі з актами тероризму. В той же час, журналісти не повинні пропонувати платформу для терористів, надаючи їм непропорційно велику увагу. Утримуватися від будь-якої самоцензури, дія якої буде позбавляти громадськість інформації, необхідної для формування її думки. Утримуватися від загрози для безпеки людей і проведення антитерористичних операцій або судового розслідування тероризму через поширювану ними інформацію. Поважати гідність, безпеку і анонімність жертв терористичних актів та їх сімей. Мати на увазі важливість розмежування між підозрюваними або засудженими терористами і групами (національними, етнічними, релігійними або ідеологічними), до яких вони належать [12].

Висновки. Таким чином, в рамках європейського права не існує цілісного уявлення про те, кого вважати учасником діяльності ЗМІ. Особлива проблема виникає з новими ЗМІ, якими технічно вважають соціальні мережі і блоги, які можуть вести будь-які особи. Це ускладнюється набором прав і обов'язків, які повинні мати учасники ЗМІ. Тому, логічним і обґрунтованим є підхід РЄ, яка вважає учасником ЗМІ тих осіб, що будуть відповідати певному переліку індикаторів і критеріїв, ніж підхід ЄС, яке виділяє цілий ряд провайдерів аудіовізуальних послуг.

Список використаної літератури

1. Рекомендація CM/Rec (2011) 7 Комітета міністрів державам-членам о новому понятті СМІ (2011 г.). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://lab314.brsu>.

- by/kmp-lite/kmp2/Media/MediaLibrary/CM%20Rec(2011)7%20new%20notion%20of%20media.pdf.
2. Council of Europe. Committee of Ministers. Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, on media freedom and pluralism in the digital environment 2014/C 32/04. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:JOC_2014_032_R_0006_01&rid=243.
 3. Кукіна З. О. Правові стандарти і практика регулювання діяльності засобів масової інформації в міжнародному праві. Дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11. / З. О. Кукіна. – К., 2013. – 200 с.
 4. Directive 2010/13/EU Of The European Parliament and of The Council of 10 March 2010 on the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in Member States concerning the provision of audiovisual media services (Audiovisual Media Services Directive) (codified version) // Official Journal. – L 95. – 15. 4. 2010. – P. 1-24.
 5. ССРР/С/ГС/34. Замечания общего характера Комитета по правам человека. Замечание общего порядка № 34. Статья 19: Свобода мнений и их выражения. Женева, 11-29 июля 2011 года. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www1.umn.edu/humanrts/russian/gencomm/Rhrcom34.html>.
 6. Declaration of the Committee of Ministers on the protection of journalism and safety of journalists and other media actors (2014). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=2188999&Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383-%20FR>.
 7. Council of Europe. Committee of Ministers. Recommendation No. R (2000) 7 on the right of journalists not to disclose their sources of information. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/Doc/CM/Rec\(2000\)007&ExprMem_en.asp#TopOfPage](http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/Doc/CM/Rec(2000)007&ExprMem_en.asp#TopOfPage).
 8. Council of Europe. Parliament Assembly. Resolution 1003 (1993) on the ethics of journalism. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://assembly.coe.int/Mainf.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta93/ERES1003.htm>.
 9. Web_2.0. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/Web_2.0.
 10. European Charter on Freedom of the Press (2009). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pressfreedom.eu/en/index.php>.
 11. Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism Act of 2001. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://epic.org/privacy/terrorism/hr3162.html>.
 12. Council of Europe. Committee of Ministers. Declaration on freedom of expression and information in the media in the context of the fight against terrorism (2005). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=830679&Site=CM>.

THE DEFINITION OF PARTICIPANTS IN INTERNATIONAL RELATIONS IN THE MEDIA IN EUROPEAN LAW

Terekhova T. A.

Graduate student of International Law, Institute of International Relations of Kyiv National Taras Shevchenko University

Supervisor: Doctor of Juridical Science Medvedev M. O.

Abstract. *The problem of «subjects» and «participants» within different legal systems and regulation of different groups of relations has always disturbed legal theorists. The Interna-*

tional Court of Justice in 1949 found that within different legal systems can be there own subjects of law, justifying the legal personality of international organizations. However, it is important also for the practical regulation of relations, as, for example, only a subject of international law may participate in the regulation of certain international relations, all the other actors will use the granted rights, but not create new ones. This is the direction in which the participants of relationships in media in European law should be assessed. Within this article by the European law, we will imply the European Union law and the law of the Council of Europe.

It should be noted that under European law, there is no coherent idea of who should be considered a participant of the media. A particular problem arises with the new media, which is technically considered to be social networks and blogs led by any person. This is complicated by the set of rights and obligations which the members of the media must have. Therefore, the approach of CE is more logical and reasonable, it considers the participants of media only those entities which meet a set of indicators and criteria; whereas the EU approach identifies a number of providers of audiovisual services.

Key words: : *Law of the European Union, participants of the media relations, international legal regulation of the media, the legal regulation of the media in the EU.*

Referances

1. Recommendation CM / Rec (2011) 7 of the Committee of Ministers to member states on a new notion of media (2011). [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: [http://lab314.brsu.by/kmp-lite/kmp2/MMedia/MediaLibrary/CM%20Rec\(2011\)7%20new%20notion%20of%20media.pdf](http://lab314.brsu.by/kmp-lite/kmp2/MMedia/MediaLibrary/CM%20Rec(2011)7%20new%20notion%20of%20media.pdf).
2. Council of Europe. Committee of Ministers. Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, on media freedom and pluralism in the digital environment 2014/C 32/04. [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=OJ:JOC_2014_032_R_0006_01&rid=243.
3. Kukina Z. O. Pravovi standardized practice reguluyvannya diyalnosti zasobiv masovoï informatsii in mizhnarodnomu pravi. Dis. ... Candidate. jurid. Sciences: 12.00.11. / Z. O. Kukina. – K., 2013. – 200 p.
4. Directive 2010/13/EU Of The European Parliament and of The Council of 10 March 2010 on the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in Member States concerning the provision of audiovisual media services (Audiovisual Media Services Directive) (codified version) // Official Journal. – L 95. – 15. 4. 2010. – P. 1-24.
5. CCPR/C/GC/34. General observations of the Committee on Human Rights. General Comment № 34. Article 19: Freedom of opinion and expression. Geneva, 11-29 July 2011. [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: <http://www1.umn.edu/humanrts/russian/gencomm/Rhrcom34.html>.
6. Declaration of the Committee of Ministers on the protection of journalism and safety of journalists and other media actors (2014). [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=2188999&Site=CM&BackColorInternet=C3C3C3&BackColorIntranet=EDB021&BackColorLogged=F5D383-%20FR>.
7. Council of Europe. Committee of Ministers. Recommendation No. R (2000) 7 on the right of journalists not to disclose their sources of information. [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: [http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/Doc/CM/Rec\(2000\)007&ExpMem_en.asp#TopOfPage](http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/Doc/CM/Rec(2000)007&ExpMem_en.asp#TopOfPage).
8. Council of Europe. Parliament Assembly. Resolution 1003 (1993) on the ethics of journalism. [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: <http://assembly.coe.int/Mainf.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta93/ERES1003.htm>.
9. Web 2.0. [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: http://en.wikipedia.org/wiki/Web_2.0.
10. European Charter on Freedom of the Press (2009). [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: <http://www.press-freedom.eu/en/index.php>.
11. Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism Act of 2001. [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: <http://epic.org/privacy/terrorism/hr3162.html>.
12. Council of Europe. Committee of Ministers. Declaration on freedom of expression and information in the media in the context of the fight against terrorism (2005). [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=830679&Site=CM>.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ УЧАСТНИКОВ ТРАНСНАЦИОНАЛЬНЫХ ОТНОШЕНИЙ В СФЕРЕ СМИ В ЕВРОПЕЙСКОМ ПРАВЕ

Терехова Т. А.

Аспирант кафедры международного права Института международных отношений Киевского национального университета имени Тараса Шевченко.

Научный руководитель: доктор юридических наук Медведева М. А.

Аннотация. Проблема «субъектов» и «участников» в рамках различных правовых систем и регулирования различных групп отношений всегда беспокоила юристов-теоретиков. Так, Международный суд ООН в 1949 г. определил, что в рамках различных правовых систем могут быть собственные субъекты права, обосновав этим правосубъектность международных организаций. Однако важна она и для практического регулирования отношений, поскольку, например, только субъект международного права может участвовать в регулировании определенных международных отношений, все остальные акторы будут использовать предоставленные им права, однако не создавать новые. Именно в этом направлении и нужно оценивать участников отношений в сфере средств массовой информации в европейском праве. В рамках данной статьи мы будем понимать под европейским правом право Европейского Союза и Совета Европы.

Стоит отметить, что в рамках европейского права не существует целостного представления о том, кого считать участником деятельности СМИ. Особая проблема возникает с новыми СМИ, которыми технически считают социальные сети и блоги, которые могут вести любые лица. Это осложняется набором прав и обязанностей, которые должны иметь участники СМИ. Поэтому, более логичным и обоснованным является подход Совета Европы, который считает участником СМИ тех лиц, которые будут отвечать определенному перечню индикаторов и критериев, чем подход ЕС, который выделяет целый ряд провайдеров аудиовизуальных услуг.

Ключевые слова: право Европейского Союза, участники отношений в сфере СМИ, международно-правовое регулирование деятельности СМИ, правовое регулирование деятельности средств массовой информации в ЕС.